

ligheden heraf kan jeg være enig med det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich) — var udsprunget af samdrægtig Forhandling mellem alle den danske Rigsdags Medlemmer. Hos Grundlovspartierne var Villighed til at skabe denne Samdrægtighed, hvis Betydning ingen underkender. Naar saadan Enighed dog ikke opnaaedes, ligger Skylden alene hos Højre, fordi Højre ikke anerkendte, at den lige og almindelige Valgrets Grundlag ikke kunde opgives af demokratiske Partier, og at Fællesarbejde kun var muligt indenfor den herved givne Begrænsning. Just her glippede Forstaaelsen eller Villien hos Højre, der i intet af sine mange Forslag optog Forhandlingen paa det Grundlag, hvorpaa den alene lod sig føre med Udbytte. Det dybe Skelnemærke blev, at Højre ikke kunde eller vilde medvirke til en Forfatning paa den almindelige Valgrets Grund. Til det yderste og sidste har Højre fastholdt denne Stilling, hvoraf Følgen er blevet, at den nye Forfatning alene fremgaar af de 3 Grundlovspartiets Samarbejde. Denne Grundlov, ingen ringere demokratisk Forfatning end denne Grundlov, maa og skal blive vort Lands Grundlov. Herpaa gives der i Dag Haandslag mellem de 3 Partier, som stemmer for Fler-tallets Indstilling, herpaa vil alle sætte Evne og Villie ind. Man maa gaa ud fra, at ogsaa det andet Ting vil vedtage denne Indstilling, naar den endnu i Dag kommer til Afgørelse deroppe. Det vides med Sikkerhed, at Indstillingen ved en Afstemning vil faa Flertal for sig. Dog, jeg maa berøre det, som en nylig hændet Begivenhed har belært os om: at et Middel, som ligger udenfor Forfatningen, kan anvendes af et Mindretal til at hindre en Beslutning, for hvilken et Flertal stemmer. Vi maa tro, at de Partier, der kalder sig konservative og upaatvivleligt mener med Rette at bære dette Navn, ikke overfor den betydningsfuldeste af alle Sager vil gøre sig skyldige i Brud paa, hvad der er Forudsætningen for en Grundlovsbestemmelses Gyldighed. Skulde dette ske, føler jeg mig overbevist om — det vil jeg blot udtale —, at de tre Grundlovspartier og Demokratiet, som staar samlet bag disse, vil være enige med Ministeriet, naar det bruger de forfatningsmæssige Midler til at fjerne Modstanden mod denne Grundlov, som maa og skal blive gældende i Danmark.

Hermed skal jeg slutte, idet jeg udtaler Ministeriets Tilslutning til Indstillingen fra Fællesudvalgets Flertal og takker

for det Samarbejde, hvoraf den er fremgaaet.

Ordføreren (Klaus Berntsen): I Anledning af de Udtalelser, der er faldne, siden jeg havde Ordet, finder jeg kun Anledning til at gøre nogle faa Bemærkninger. Jeg skal da først sige til Mindretallets ærede Ordfører (Hammerich), at det var mig en Overraskelse, naar han udtalte, at Mindretallet havde foretrukket Forslaget om at lade Kommunalraadene vælge Landstinget, thi det har jeg ikke vidst før, og det gør mig ondt, at Højre ikke i Tide har tilkendegivet den Opfattelse. Naar den ærede Ordfører for Mindretallet gik ud fra, at det var Tilfældet, er han ikke i fuld Overensstemmelse med det Medlem af hans Parti, der var Ordfører, da vi behandlede denne Sag i 1912, thi dette ærede Medlem (Ellinger) udtalte ret nedsettende om det Forslag, at det vilde gøre Landstinget til et Slags Oversogneraad — hvorfor man ikke vilde kalde det et Slags Overbyraad, ved jeg ikke, det havde dog været finere. Men Forholdet er nu det, at den Indrømmelse kommer for sent. Jeg skal ikke opholde mig videre derved, men det har en vis Interesse for mig at høre den nævnte Udtalelse.

Naar den ærede Ordfører for Mindretallet i øvrigt vilde slaa fast som en Kendsgerning, at det ikke har været Flertallets Mening at komme til Overenskomst med Højre, har han ikke Ret, det har virkelig været Meningen, og det var ikke mindst den forrige Regerings Mening. Men hvad gjorde Højre? Det, Højre foretog sig det første Aar, vi behandlede dette Grundlovsforslag, var at standse den Sag ved en Dagsorden i Landstinget. Brutalt at afvise Forhandlingen kalder man ikke at vise god Villie til Overenskomst eller en Forhandling med det for Øje at faa en Overenskomst. Nej, det, der har været i Vejen, er, at Højre ikke resolut har indset, at en ny Grundlov kan kun gennemføres paa den almindelige Valgrets Basis, og Højre har ikke nogen som helst Grund eller Ret til at gaa ud fra, at man kunde have lavet en Grundlov paa andet Grundlag end den almindelige Valgrets, thi alle Venstres Ordførere, de, der, hver Gang der gennem en hel Række Aar har været Tale om en Ændring i Grundloven, har ført Ordet for Venstre, har alle udtalt som det, der var givet, det, hvorom der ikke kunde være Tvivl, at Venstre vilde kræve den almindelige Valgrets Indførelse. Naar Højre da resolut fra første Færd